

Aan de raad

Samenvatting:

De voorgelegde procesbeschrijving recht op uitdagen (Right to Challenge) (bijlage 1) bevat de uitgangspunten voor het recht op uitdagen binnen de gemeente Hellendoorn. De procesbeschrijving is tot stand gekomen door input van de raadswerkgroep Right to Challenge, een themabijeenkomst met inwoners en organisaties en input van de Wmo-raad. Omdat het recht op uitdagen een vrij nieuwe manier van werken is, stellen we uw raad voor het recht op uitdagen al doende - samen met inwoners - vorm te geven en actief aandacht te vestigen op dit recht.

Opdracht:

Uw raad heeft op 28 oktober 2014 het college gevraagd te onderzoeken hoe in de geest van Right to Challenge burgerparticipatie en maatschappelijke initiatieven binnen de Wmo in Hellendoorn mogelijk gemaakt kunnen worden en naar aanleiding hiervan met een voorstel te komen.

Aanleiding:

In het coalitieakkoord 2014 – 2018 "Samen aan zet" wordt in relatie tot de verdere omslag naar de participatiesamenleving in Hellendoorn aangegeven: *"Meer en meer is de samenleving aan zet. Gemeenteraad, college en organisatie willen en moeten ruimte maken voor mensen en buurten, organisaties en bedrijven die maatschappelijk actief zijn"*. Het recht op uitdagen is één van de manieren om meer ruimte te maken voor inwoners die maatschappelijk actief (willen) zijn. Het college staat dan ook positief tegenover het recht uitdagen en wil dit graag faciliteren. Om te onderzoeken hoe gemeente Hellendoorn hier het beste vorm aan kan geven, is er in 2016 en 2017 geparticipeerd in het project Overheidsparticipatie en Burgerkracht (OPBK), opgezet door Arcon en Stimuland. Dit is een project van 14 gemeenten in Overijssel die samen aan de slag zijn gegaan met de doorontwikkeling van het thema Overheidsparticipatie en Burgerkracht. Tijdens dit project is er een samenwerking ontstaan tussen de uitvoering van het college en uw 'raadswerkgroep Right to Challenge', om samen te ontdekken hoe we vorm kunnen geven aan het recht op uitdagen binnen de gemeente Hellendoorn.

Als gemeente zijn we al op verschillende manieren aan het ontdekken hoe we anders kunnen samenwerken om gewenste effecten in onze samenleving te bereiken, bijvoorbeeld door onze organisatiefilosofie, 'Learning Lab', 'Toekomst is lokaal' en het project 'Bestuurlijke vernieuwing'. Binnen de gemeente Hellendoorn zijn veel groepen inwoners die actief meedenken en acties ondernemen om een bijdrage te leveren aan de leefbaarheid van onze gemeente. Het groenonderhoud in Haarle dat door het Plaatselijk Belang (samen met plaatselijke verenigingen) wordt onderhouden, is hier een goed voorbeeld van. Om binnen onze gemeente (nog) meer ruimte te creëren voor dergelijke voorstellen, is er de afgelopen tijd samen met inwoners en organisaties uit de gemeente Hellendoorn onderzocht welke werkwijze en uitgangspunten van het 'recht op uitdagen' passen bij de gemeente Hellendoorn. Eén van de uitgangspunten die door alle partijen gedeeld wordt, is de mogelijkheden die dit recht biedt niet te beperken tot enkel de Wmo, maar om juist ook ruimte te creëren voor initiatieven op andere gebieden.

Doelstelling:

Het faciliteren en actief aandacht vestigen op het recht van uitdagen heeft tot doelstelling dat inwoners meer zeggenschap en eigenaarschap krijgen over de leefbaarheid, dienstverlening en welzijn in hun buurt, kern of dorp.

Mogelijke oplossingen:

Het recht op uitdagen is een vrij nieuwe manier van werken, waar in Nederland nauwelijks ervaring mee is. Er zijn allerlei mogelijke manieren te bedenken om dit recht vorm te geven: wie mag er uitdagen, op welke gebieden en welke voorwaarden verbinden we daaraan?

Voorgestelde oplossingen:

Het college staat positief tegen het 'recht op uitdagen' en wil dit faciliteren. Het recht op uitdagen is een van de manieren waarop inwoners meer zeggenschap kunnen krijgen over hun eigen leefomgeving. Omdat dit middel past binnen de participatiesamenleving en we als gemeente nog meer ruimte willen bieden aan initiatieven, willen we meer aandacht vestigen op dit recht, zodat inwoners weten van de mogelijkheid om hier gebruik van te maken. Eén van de uitgangspunten die daarbij centraal staat en door alle partijen gedeeld wordt, is om dit recht niet te beperken tot enkel de Wmo, maar om juist ook ruimte te creëren voor initiatieven op andere gebieden. Met het oog op de informatie die uw raads werkgroep Right to Challenge en inwoners en maatschappelijke organisaties tijdens een themabijeenkomst hebben gedeeld, stellen we uw raad voor de mogelijkheden van dit recht onder de aandacht van onze inwoners te brengen (door de samenleving actief te informeren, zie: *communicatie*). Ook richten wij een zo efficiënt en effectief mogelijk besluitvormingsproces in zodat ieder voorstel zorgvuldig in behandeling wordt genomen. Hoe we dat willen inrichten, staat beschreven in bijgevoegd procesvoorstel.

Daarbij geldt wel dat wij ons bewust moeten zijn dat we als gemeente verantwoordelijk zijn voor de uitvoering van gemeentelijke taken. Over ieder voorstel zal besluitvorming plaats moeten vinden. Om te komen tot besluitvorming over een voorstel treden initiatiefnemer en gemeente samen in overleg. Elk ingediend voorstel zal om andere voorwaarden vragen, waardoor het lastig is om op voorhand al criteria vast te stellen. We gaan er hierbij van uit dat wanneer het om een 'recht op uitdagen voorstel' gaat, het gaat om het overnemen van een substantiële gemeentelijke taak (voortkomend uit verantwoordelijkheden van de gemeente). Een regulier marktinitiatief valt niet onder het 'recht op uitdagen' (deze marktpartijen doen al mee aan huidige aanbesteding- en inkooptrajecten). Bij het overnemen van gemeentelijke taken horen ook de kwaliteitseisen die het bestuur aan deze taken stelt. De gemeente zal vervolgens toezicht moeten houden op het daadwerkelijk voldoen aan de gestelde eisen. De gemeente blijft eindverantwoordelijk en als het mis gaat, wordt de gemeente daarop aangesproken. Financiële middelen moeten komen vanuit bestaande budgetten, er komen dus geen 'extra' middelen vrij voor het recht om uit te dagen. Het zijn de budgetten waarmee we de publieke taken die we nu inkopen ook bekostigen. Kosten en dekking zijn afhankelijk van het type initiatief waarmee inwoners de gemeente uitdagen.

Burger en overheidsparticipatie:

Om te komen tot een procesvoorstel is er gedurende het project Overheidsparticipatie en Burgerkracht in samenwerking met uw raads werkgroep een themabijeenkomst georganiseerd. Genodigden voor deze bijeenkomst waren verenigingen, stichtingen, buurt- en wijkverenigingen, Plaatselijk Belangen en de Wmo raad. Deze bijeenkomst had tot doel om uit te vragen wat inwoners en maatschappelijke organisaties die ervaring hebben met het opstarten van initiatieven, belangrijk vinden. Waar moet de gemeente op letten als het gaat om het 'recht op uitdagen' en hoe wakkeren we ideeën aan? De bevindingen uit deze bijeenkomst vindt u in het verslag (bijgevoegd in bijlage 2). De meest besproken punten zijn meegenomen in de procesbeschrijving: een vast contactpersoon voor de initiatiefnemer, niet op voorhand al beperken in onderwerpen waarop uitgedaagd mag worden, veel bekendheid geven aan dit recht om ideeën aan te wakkeren en ondersteuning bieden bij het tot stand komen van een volledig voorstel. Ook is er een inhoudelijk gesprek gevoerd met de Wmo raad over het procesvoorstel. Naar aanleiding van dit gesprek is het voorstel aangescherpt. Er is onderscheid gemaakt tussen bewoners- en overheidsparticipatie in relatie tot het recht op uitdagen. Ook is meegenomen dat er gekeken zal worden naar de mogelijkheid van het inbouwen van het recht op uitdagen in nog te ontwikkelen aanbestedingsbestekken. Een verslag van dit gesprek is te vinden in bijlage 3 van de procesbeschrijving (zie bijlage 1).

Communicatie:

De mogelijkheid van het recht willen we actief onder de aandacht te brengen van onze inwoners, door na vaststelling van het voorstel:

- De samenleving te informeren via reguliere media en communicatiekanalen, maar ook door het gesprek aan te gaan met bewoners met initiatieven. In de communicatie geven we voorbeelden van domeinen aan om de inwoners te inspireren. Voorbeelden zijn: beheer en onderhoud van groen en straten, begeleiding bij re-integratie en bevorderen van de lokale werkgelegenheid, cultuur, winkelstraatmanagement, bedrijventerreinen enzovoort.
- Initiatiefnemers te verleiden om met een voorstel te komen door met hen mee te denken en partijen bij elkaar te brengen die gezamenlijk iets voor elkaar kunnen betekenen (bijvoorbeeld door het organiseren van een gesprek). We beginnen hierbij bij de behoeften van de partijen.
- De samenleving uit te dagen door inzichtelijk te maken wat de kosten zijn van bepaalde taken. Dit inzicht kan mensen inspireren om met een (beter of efficiënter) alternatief te komen.
- In gesprek te gaan met uw raad over het vervullen van een eventuele ambassadeursrol waarin u inwoners kan stimuleren om onze gemeente uit te dagen.

Effecten meten:

Dit recht om uit dagen, dat aansluit bij onze ambities maar tegelijk ook een stap verder gaat, vraagt om experimenteren en er zo van te leren. Het streven is om in de eerste twee jaar 3 tot 5 voorstellen te krijgen, maar dat is natuurlijk niet af te dwingen. Naar aanleiding van de ervaringen in de eerste twee jaar kunnen de kaders van het recht op uitdagen verder ontwikkeld worden. Daarbij maken we ook gebruik van ervaringen van andere gemeenten die experimenteren met dit recht.

Planning:

Na vaststelling van dit voorstel door uw raad zullen we de samenleving actief informeren over dit recht. Ook willen we in gesprek gaan met uw raad over het vervullen van een eventuele ambassadeursrol. Er zal tijdens processen continu monitoring plaatsvinden. Daarnaast vindt er in 2020 een evaluatie plaats en wordt er gekeken of de ervaringen bijdragen aan de mate van ervaren zeggenschap en eigenaarschap over de leefbaarheid, dienstverlening en welzijn in hun buurt, kern of dorp.

Concept Besluit:

- a. Vaststellen van de procesbeschrijving recht op uitdagen.

Nijverdal, 30 januari 2018

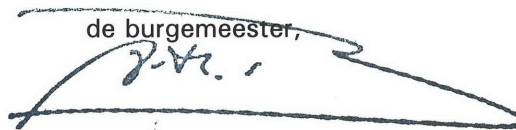
Burgemeester en wethouders van Hellendoorn,

De secretaris,

drs. R.J.P. Willemsen, wnd.,

de burgemeester,

mevr. A.H. Raven BA,

Advies commissie(s):

De commissie algemene bestuurlijke zaken en middelen stemt ermee in dat het voorstel als hamerstuk wordt voorgelegd aan de raad van 13 maart 2018.

Nr. 18INT00155

Nijverdal, 13 maart 2018

Aldus besloten,

De raad van Hellendoorn,

De griffier,

mevr. Drs. K. Zomer

de voorzitter,

mevr. A.H. Raven BA

Bijlagen:

1. Procesbeschrijving Recht op uitdagen
2. Bevindingen raads werkgroep